

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Kristi Lillemägi
Kultuuriministeerium
min@kul.ee

Teie 07.10.2025 nr 11-2/1035-1

Meie 30.10.2025 nr 2.3-8/25/3232-2

Vastus pöördumisele

Täna Teid pöördumise eest.

Saan Teie pöördumisest aru selliselt, et soovite:

- 1) üldisemat inspeksiiooni tõlgendust selle kohta, kas riikliku statistika seadust saaks tõlgendada selliselt, et programmiväliseks statistikatöö tellimiseks ei vaja töö tellija isikuandmete töötlemiseks õigusliku aluse väljatoomist, sest selliseks andmetöötuseks on riiklikust statistika seadusest tulenevalt õiguslik alus Statistikaametil; ja
- 2) inspeksiiooni hinnangut, kas romade aastastatistika tööd saaks teha Statistikaamet riikliku statistika seaduse alusel ilma poliitika kujundamise uuringuks ettenähtud menetlusjada järgimata.

Kõigepealt selgitan, et märgukirjale ja selgitustaotlusele ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse § 3 kohaselt annab riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksuse asutus tasuta selgitusi **tema poolt väljatöötatud õigusaktide**, nende eelnõude ja **asutuse tegevuse aluseks olevate õigusaktide** ning asutuse pädevuse ja õigusloome tegevuse kohta.

Riikliku statistika seadus on väljatöötatud Rahandusministeeriumi poolt. Seega ei saa inspeksiioon anda tõlgendusi või arvamusi riikliku statistika seaduse kohta. Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) väljatöötaja on Justiits- ja Digiministeerium ja selgitusi selle kohta, mis on olnud seadusandja mõte mingi sätte väljatöötamisel IKS-s, saab anda Justiits- ja Digiministeerium.

Küll aga saan selgitada seda, kuidas inspeksiioon mingist isikuandmete töötlemise aluseks olevast sättest aru saab ja seni rakendanud on.

Kahetsusväärset näen, et olete oma pöördumises omavahel segamini ajanud programmivälise statistikatöö ja poliitika kujundamise uuringu.

Programmiväline statistikatöö ei ole sama, mis poliitika kujundamise uuring. Teie pöördumises on aga käsitletud programmivälist statistikatööd ja poliitika kujundamise uuringut koos ning läbisegi. Poliitika kujundamise uuringul, nagu ka teadusuuringul, on oma uuringu hüpotees, mida soovitakse andmetele tuginevalt, kas kinnitada või ümber lükata. Uuring teeb andmetel põhinevalt mingi järelduse. Statistika on andmete kogumine, töötlemine ja analüüs, mille väljund kirjeldada tegelikkust usaldusväärset ja võrreldavalt. Seega nende tulemid on erinevad.

Selgitan, et poliitika kujundamise uuringu õiguslikuks aluseks on IKS § 6 koostõõjus näiteks Kultuuriministeeriumi põhimäärusega, kust tuleneb, et Kultuuriministeeriumile on antud mingis valdkonnas ülesanne poliitikat kujundada. IKS § 6 lg 5 toob sisse täienduse, mille kohaselt

poliitika kujundamise uuringud võrdsustatakse teadusuuringutega, neile kehtivad kõik IKS § 6 nõuded ning lisaks tuleb konsulteerida eelnevalt Andmekaitse Inspeksiooniga, kes kontrollib IKS § 6 tingimuste täitmist. Ka poliitika kujundamise uuringu puhul ei teki uuringu tellijal juurdepääs isikuandmetele, kuid sellegipoolest eeldab sellise uuringu läbiviimine nii õigusliku aluse kui ka avaliku huvi olemasolu väljatoomist. IKS § 6 lg 5 viimase lause lõpuosa toob sisse aga veel ühe erandi – nimelt, kui poliitika kujundamiseks tehtava uuringu eesmärgid ja isikuandmete töötlemise ulatus tulenevad õigusaktist, ei ole vaja eelnevalt inspeksiooni poole pöörduda.

Nüüd aga kui rääkida statistikast sh programmivälisest statistikast, siis inspeksiooni arusaamise kohaselt tuleneb õiguslik alus sellisele andmetöötlusele tellija tegevust reguleerivast õigusaktist, talle mingi ülesande pannud õigusaktist ja IKS § 6 lg-test 1-3. Seejuures peab riikliku statistika tegija kontrollima IKS § 6 lg 3 tingimuste täitmist. Riikliku statistika seaduse § 4 ei saa meie hinnangul olla isikuandmete töötlemise õiguslikuks aluseks, sest tegemist on sättega, mis defineerib mõisteid. Kuna Statistikaameti põhiülesanne on teha riiklikku statistikat riikliku statistikaprogrammi alusel, siis §-ga 20 on antud Statistikaametile õigus teha statistikatöid ka väljapool riiklikku statistika programmi. See aga ei saa olla isikuandmete töötlemise õiguslikuks aluseks statistika tellijale.

Selleks, et vastata Teie teisele küsimusele peakski esmalt andma hinnangu kummaga on Teie poolt pöördumises toodud näite puhul tegemist – kas tegemist on puhtalt statistikaga st tulemus on numbriline või on tegemist uuringuga, mille aluseks on statistika ja seetõttu võib olla tegemist poliitika kujundamise uuringuga. Seejärel, kui tegemist on uuringuga, tuleks hinnata, kas sellise uuringu tegemise kohustus tuleneb Teile Euroopa Liidu õigusaktist ja kas selline õigusakt määrab kindlaks ka uuringu eesmärgid ja isikuandmete töötlemise ulatuse. Kui viimasele on vastus jaatav, siis on võib olla tegemist IKS § 6 lg-s 5 toodud erandiga. Täpsema hinnangu andmiseks vajaks inspeksioon rohkem teavet ja seetõttu hetkel seda teha ei saa.

Riikliku statistika seaduse väljatöötaja on Rahandusministeerium ja isikuandmete kaitse seaduse väljatöötaja Justiits- ja Digiministeerium. Seega olgu veelkord öeldud, et nende seaduste asjakohaste sätete kohta saavad täpsemaid selgitusi anda nimetatud ministeeriumid.

Loodan, et minu selgitused on Teile abiks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Pille Lehis
peadirektor